

Zápis z panelu odborníků na téma „Přechod dětí z PPPD do náhradního rodinného prostředí, návrat do rodiny“, konaného v rámci projektu „Podpora standardizace orgánu sociálně-právní ochrany na Krajském úřadě Olomouckého kraje“ dne 19.3.2015

Místo konání: Žilinská 7, Olomouc, detašované pracoviště odboru sociálních věcí, oddělení sociálně-právní ochrany

Přítomni: 14 pracovníků dle prezenční listiny:

1. Pracovníci orgánů sociálně-právní ochrany dětí na OÚORP
2. Zástupci doprovázejících osob
3. Pracovníci Krajského úřadu Olomouckého kraje

Dne 19. 3. 2015 se uskutečnil odborný panel na téma „Přechod dětí z PPPD do náhradního rodinného prostředí, návrat do rodiny“, konaného v rámci projektu „Podpora standardizace orgánu sociálně-právní ochrany na Krajském úřadě Olomouckého kraje“. Odborného panelu se zúčastnilo 6 účastníků z řad pověřených osob, které doprovázejí pěstouny na základě dohody o pěstounské péči, 3 pracovnice vybraných orgánů sociálně-právní ochrany dětí na území Olomouckého kraje, 3 pracovníci oddělení sociálně-právní ochrany dětí KÚOK a 3 zástupci zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Odborný panel byl uskutečněn v rámci projektu „Podpora standardizace orgánu sociálně-právní ochrany na Krajském úřadě Olomouckého kraje“ reg. č. CZ.1.04/3.1.03/C2.00024.

Odborný panel byl facilitován Mgr. Pavlem Podivínským, pracovníkem oddělení sociálně-právní ochrany odboru sociálních věcí, Krajský úřad Olomouckého kraje. Během odborného panelu byly prezentovány nejen praxe doprovázejících osob, ale i orgánů sociálně-právní ochrany při práci s pěstouny na přechodnou dobu, kde jsou umístěny děti v rámci PPPD. Jak diskuse na odborném panelu ukázala, tyto zkušenosti jsou často velmi rozdílné, některé OSPOD poukazovaly na problematickou komunikaci s pěstouny na přechodnou, kdy dohody o výkonu pěstounské péče jsou uzavřeny s externími subjekty, nejčastěji neziskovými organizacemi, a současně jsou zde umístěny děti s trvalým bydlištěm z daného území obce s rozšířenou působností. Zástupci některých orgánů sociálně-právní ochrany naopak poukazovali na velmi dobrou spolupráci nejen s doprovázejícími organizacemi, ale i samotnými pěstouny. Často také se objevují problémy při současné kumulaci činností orgánů sociálně-právní ochrany dětí, kde pracovníci OÚORP jsou současně pracovníky s kontrolní činností dle

§ 19 odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a současně mají uzavřené dohody o výkonu pěstounské péče dle § 47b zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů. Tato kumulace někdy může způsobovat komunikační problémy s pěstouny s ohledem na nejednoznačnost role sociálních pracovníků, které přicházejí do rodin jako pracovníci, kteří kontrolují výkon pěstounské péče, a příští kontrola probíhá dle dohody o výkonu pěstounské péče. Jako alternativní pro tyto případy je vhodné, aby doprovázející osoby, kterými jsou OSPOD byli jiní pracovníci než sociální pracovníci s agendou náhradní rodinné péče. Tento fakt by mohl pomoci i při hledání možných nových přístupů a podpory pro pěstounské rodiny s ohledem na jejich specifika.

Samotné doprovázející organizace poukazují na složitou problematiku při doprovázení pěstounů na přechodnou dobu. Často se řeší akutní potřeby v procesu předávání dítěte do a z rodiny pěstounů na přechodnou dobu. Objevují se komplikované situace a případy, v poslední době častější, kdy se pro děti dočasně umístěné v pěstounské péči na přechodnou dobu nedaří najít vhodné náhradní rodinné prostředí a současně původní biologická rodina není připravena k přijetí dítěte zpět do své péče. Je nutno pracovat nejen s pěstouny na přechodnou dobu, ale i dětmi, že se v takovém případě jedná o časově limitovanou péči, která může skončit i umístěním dítěte do pobytového zařízení. Někteří pěstouni v této situaci často velmi těžko snášejí představu, že dítě, o které se starali po dobu jednoho roku, by mělo být umístěno v pobytovém zařízení. V této souvislosti pracovníci KÚOK sdělovali, že jsou v pravidelném a průběžném kontaktu se všemi krajskými úřady na území ČR a hledají možnosti umístění dítěte do náhradního rodinného prostředí.

Zástupci ZDVOP poukazovali na občasné objevující se problémy v komunikaci s pěstouny na přechodnou dobu, zejména u těch případů, kde je zapotřebí průběžná odborná práce s dítětem – rehabilitace dítěte, specifická strava apod. V případech, kde vyžadují dodržování těchto postupů, se objevily případy ukončení spolupráce. Na pěstouny na přechodnou dobu se dívají jako na profesionální pracovníky, kteří by měli zvládat všechny situace péče a podpory ohrožených dětí.

Závěrem byly diskutovány situace umístění dětí do pěstounské péče na přechodnou dobu s ohledem na perspektivu umístění dítěte z PPPD do náhradní rodiny případně návratu zpět do biologické rodiny. Jako rizikové se ukazuje umístění dětí starších 6 let, pro které v současnosti nejsou volné pěstounské rodiny, které by případně převzaly dítě, pokud by se nemohlo navrátit zpět do své původní rodiny. Bohužel tato situace nastane i v Olomouckém kraji, kde v současné době máme v PPPD umístěného chlapce ve věku 11 let a perspektiva jeho návratu do biologické rodiny je velmi nízká. Současně, s ohledem na jeho specifické potřeby, není v evidenci nejen KÚOK pěstounská rodina, která by takové dítě přijala.

Ukazuje se, že je nezbytné v současné době mít připraveny varianty na všechny situace, které mohou v takových případech nastat a pracovat nejen s pěstouny na PD, ale i dalšími spolupracujícími subjekty.

Současně byla diskutována možnost konzultace umístění dítěte do PPD přímo s doprovázející osobou s ohledem na specifika dětí svěřovaných do PPD.

Jako klíčové zaznělo účast doprovázející osoby při prvním setkání pěstouna na PD s náhradními rodiči případně biologickou rodinou.

Závěr:

Účastníci sledovaného odborného panelu měli možnost v rámci diskuze prezentovat své vlastní zkušenosti, které vyplývají z uzavřených dohod o výkonu PP a situací, které nastávají v celém jeho procesu, zejména pak při ukončování pěstounské péče na přechodnou dobu. Účastníci doporučují další navazující setkání, která by mohla být vždy zaměřena na určitou specifickou oblast procesu práce s pěstounskými rodinami a dětmi v rámci režimu přechodné péče

Realizovaným odborným panelem byla částečně naplněna aktivity č. 3 – Nastavení systému odborné spolupráce.

Zapsala 2.4.2015

Mgr. Pavel Podivínský